

Mas tednik

kulturno - politično glasilo

Koroški

svetovnih in domačih dogodkov

Lepa darila za
Miklavža
JUVELE, URE in NAKIT pri
Gottfried Anrather

KLAGENFURT, Paulitschgasse Nr. 9

7. leto - številka 43

V Celovcu, dne 1. decembra 1955

Cena 1 šiling

NOVA POT

Priprave za uresničitev člena 7 državne pogodbe so na Koroškem odprle stara narodnostna nasprotja in zadnje čase smo pričeli organizirati gonje proti dvojezični šoli, to je tisti šoli, ki je bila uvedena leta 1945 po sporazumu med Slovenci in Nemci v deželi. Zato se do danes še ni oglasila nobena stranka v deželi, ki je sprejela takrat to uredbo.

Brez dvoma je bila uvedba dvojezične šole za jezikovno mešano ozemlje južne Koroške nekaj novega. Bil je kompromis, ki je upošteval potrebe obeh strani v taki meri, da sta ga obe strani lahko sprejeli. O „vsiljeni“ odredbi iz leta 1945, ko smo bili Slovenci in Nemci pod zasedbeno oblastjo, ni mogoče govoriti, kajti zasedbena oblast je prostovoljni sklep vseh koroških političnih strank le potrčila. Nasprotniki dvojezične šole so nam do danes ostali dolžni dokazati o vsiljivosti te nove rešitve osnovnega mirnega sožitja v deželi. V začetku ta šolska odredba ni zadovoljila ne Nemcev in ne Slovencev, kajti vsak je videl le bremena te nove poti, ne pa njenih koristi. Misel se pa ni rodila leta 1945, temveč si je utirala pot že v zadnjih letih prve republike, ko so po dobi plebiscitnega zmaganja začeli resneje razmišljati o usodi Avstrije, ker so začeli njeno bodočnost zasenčevati temni oblaki na severu. Pa tudi v državi sami so vstajale sile, ki so pozneje usodno sodelovale pri uničitvi prve republike. Treba je samo prelistati Veiterjevo knjigo „Die Slowenen in Kärnten“ iz leta 1936, ki je dokument iskanja nove ureditve sožitja obeh narodov na Koroškem.

Tudi v dobi dolgih pogajanj za državno pogodbo so uradni in opolnomočeni predstavniki Avstrije stali za štirinamernim veseljem ureditev dvojezične šole na Koroškem kot vzorno rešitev vzgoje na jezikovno mešanem ozemlju. Sedaj pa, ko je pogodba podpisana, ko je država dobila polno politično svobodo, pa izkoriščajoč demokracijo in svobodo tiska ljudje, ki zavzemajo uradne položaje v novi državi, naenkrat govorijo in pišejo o „vsiljeni“ šolski odredbi, o zasedbenem diktatu.

Svoboda tiska obstaja pri nas že od zloma nacizma in vsakdo je o šolskem vprašanju pisal, kar je hotel. Ne mogli bi imeti nič proti, če bi se tudi danes stvarno in mirno pisalo o nepopolnosti te ureditve, toda kadar časopisna gonja zavzame obliko duhovnega terorja nad slovenskimi starši, pa moramo to početje imenovati s pravim imenom, to je: šovinistično nasilje.

Kako se more politik OeVP sklicevati na pravico staršev, če je prej starše, ki govorijo s svojimi otroki slovensko in jih v šoli registrirajo kot Slovence in zanje zahtevajo slovenski pouk, označil kot irendentiste, ki bajé imajo srce v nekem mestu izven države, in jim pripisuje želje po odcepitvi obmejnega ozemlja od Avstrije ali pa še celo, da so komunisti?

Kaj si morejo misliti krščanski slovenski starši, ko berejo trditve uglednega poslanca večinske vladne stranke, ki pozna zanje samo zmerjalno ime „vindiš“ in meri delitev pravice po številu? Po njegovem mnenju ima 200.000 ljudi drugačno pravico do zaščite kot n. pr. 20.000. Doslej še pravice niso merili na mernike, vatle ali po glavah; po glavah štejejo živino in ji odmerjajo krmo, ne pa ljudi in njihovih pravic. Pred Bogom smo vsi enaki, pravica posameznika je ravno tako spoštovanja vredna kakor tisočglave množice. Pravica je ali pa je nil. Tako uči tudi katoliška morala. Je pač znamenje zmešanih časov, da tak človek pripada stranki, ki izpoveduje krščanska načela, čeprav je sam izstopil iz katoliške Cerkve, da lahko na univerzi „nevezano“ uči.

Dvojezična šola temelji na enakopravnosti obeh narodov. Časi „Herrenvolka“ in podložnikov so minuli za vedno in preveč hudega so naredili tako slovensko govorečim kot nemško govorečim Avstrijcem, da bi smeli dovoliti, da preživeli ostanki te miselnosti še naprej zastrupljajo odnose med obema narodoma. Slovenci se dobro zavedamo, da živimo v Avstriji in da smo Avstriji dolžni lojalnost. Zato po svetopisemskem izreku hočemo „dati cesarju, kar je cesarjevega“, a od „cesarja“ t. j. države zahtevamo, da nam dá to, kar nam je dati dolžna. Dobro se zavedamo, da moramo našo mladino vzgajati za sožitje v deželi in državi in smo zato za novo gimnazijo, ki nam po državni pogodbi gre, predlagali učni načrt v smislu njenih nalog.

Kot predsednik Narodnega sveta nisem nikdar

Francoska vlada odstopila

Vlada ministrskega predsednika Edgarja Faure v Franciji je v torek odstopila, potem ko so ji že več tednov prerokovali konec. Francoska poslanska zbornica je namreč s 318 proti 218 glasovom odklonila predlog vlade, da razpiše nove splošne volitve, kajti sedanja politična sestava francoskega parlamenta, kjer je približno šest strank enako močnih in v bistvenih vprašanjih tako različnega gledanja, je taka, da v zadnjih letih ni bilo mogoče sestaviti nobene trdne vlade. Zbornica je vladni predlog, na katerega je bila navezana zaupnica, odbila in zato je takoj po izidu glasovanja vlada odstopila.

Posebnost nastalega položaja pa je ravno v tem, da je z izidom tega glasovanja postal razpust sedanjega parlamenta in razpis novih volitev možen na drug način. Francoska ustava vsebuje namreč člen, ki pravi, da kadar v razdobju 18 mesecev pade dva vladi v parlamentu ob vprašanjih, zvezanih z zaupnico tako, da število odklonilnih glasov doseže absolutno večino (kot se je sedaj zgodilo), sme ministrski svet sam skleniti razpust poslanske zbornice in razpisati nove volitve.

Faurova vlada je bila 21. vlada po koncu vojne in je živela le 280 dni. Najdalje je bila na oblasti v povojnem času vlada predsednika Queille-a leta 1948-49, ki je vladala celih 412 dni. Najkrajša vlada pa je bila tudi pod predsedstvom istega Queille-a, ki je sedela na vladnih stolčkih samo tri dni.

Med leti 1875 in 1940 je bila povprečna življenjska doba francoskih vlad 7 mesecev in 25 dni. Bilo je tudi nekaj izjem in sicer

med prvo svetovno vojno, ko je leta 1917 sestavljal vlado Clémenceau, ki je bila na oblasti dobri dve leti, a po prvi svetovni vojni je tudi Poincaré-ju uspelo, da se je držal dve leti.

Francoska demokracija ima svoje posebnosti in med temi je tudi ta, da Francozi ne marajo, da bi si kaka politična osebnost priborila večji prestiž. Bojijo se, da bi s tem dobila poželenje po diktaturi. Tako je francoski parlament odslavljal vrsto svojih najboljših politikov, ko so si ravno začeli utrjevati svoj položaj. Francija je sicer ostala demokracija, toda neprestano menjavanje vlad je zelo močno škodovalo njenemu zunanjepolitičnemu ugledu in zmanjšalo njen vpliv v svetu.

Odškodnina za škodo, povzročeno po zasedbenih četah

Na torkovi seji zvezne vlade na Dunaju je bil odobren novi osnutek zakona za povračilo škode, ki so jo povzročile tuje zasedbene čete. Novi osnutek se znatno razlikuje od prejšnjega. Odškodnina je predvidena za škodo, ki so nastale zaradi zasedbe ali rabe poslopij in opreme po tujih vojaških silah po letu 1945.

Odškodnina se bo ravnala po obsegu škode in sicer pri prodaju stvari bo povrnjena vrednost, ki jo je imela ob uničenju, a pri škodah zaradi uporabe pa se bo ta odškodnina ravnala po stroških popravila in to v času, ko je škoda nastala.

Sovjeti imajo tudi vodikovo bombo

Minuli teden so nad Anglijo ugotovili delce radioaktivnega prahu, ki je prišel iz vzhoda. Lovska letala so ta prah zbirala v višini 15.000 metrov in na podlagi tega so

Jugoslavija ratificirala državno pogodbo

Jugoslavanski poslanik v Moskvi, Vidic, je položil v sovjetskem državnem arhivu ratifikacijo listine, s katerimi je Jugoslavija pristopila k avstrijski državni pogodbi in je postala v smislu člena 37 omenjene pogodbe asociirana sila, kar se tiče te pogodbe. (Reuter)

Novi zakon o uradniških plačah odložen

Na torkovi seji zvezne vlade so tudi razpravljali o osnutku zakona za novo ureditev uradniških plač. Zvezni kancler je poročal, da so dela na tem osnutku sicer znatno napredovala, vendar ga ne bo mogoče tako pravočasno predložiti parlamentu, da bi mogel že s 1. januarjem stopiti v veljavo. Ker je z novim zakonom predvideno

angleški atomski strokovnjaki ugotovili, da so v Sovjetski zvezi izvršili vodikovo atomsko eksplozijo. To eksplozijo so zaznamovali s posebnimi aparati tudi v Združenih državah Amerike in na Japonskem. Čez nekaj dni pa je sovjetska vlada uradno potrdila vodikovo eksplozijo nekje v severovzhodni Sibiriji. Po dosedanjih podatkih je bila bomba zelo velikega obsega in je razdejala površino, ki je štirikrat večja od cele Avstrije.

Ameriški učenjaki nad tem poskusom niso posebno presenečeni in napovedujejo, da bo prihodnji spomlad tudi ameriška atomska komisija izvedla vrsto poskusov z velikimi vodikovimi bombami.

Brünning 70-letnik

Bivši nemški kancler po prvi svetovni vojni Brünning je dopolnil 70 let. Njegovo ime je predvsem povezano s povojnimi poskusi, da poraženo Nemčijo na miren način vključijo v skupnost evropskih narodov. Porast nacizma je uničil njegovo stranko „Centrum“, ki je bila zgrajena na krščansko-demokracijskih osnovah. Po razpadu te stranke je zapustil Nemčijo in odšel v Ameriko, kjer je postal profesor na znani univerzi Harvard. Po drugi svetovni vojni se je vrnil v Nemčijo in prevzel stolico za politične vede na gospodarski fakulteti kölnske univerze. Leta 1954 pa je odšel nazaj v Ameriko, kjer si med drugim krajša čas s pisanjem spominov. Navzlic svojim političnim neuspehom pa vsi Brünningu priznavajo osebno poštenje in iskrene namene.

KRATKE VESTI

Nemški general Heusinger, novi šef nemške vojske, ki pa še nima vojakov, se je pretekli teden pojavil v uniformi v glavnem stanu Atlantskega pakta pri Parizu, kjer je obiskal vrhovnega poveljnika te organizacije, ameriškega generala Gruentherja.

Jugoslovanska vlada je ukinila taborišča za politične begunce iz satelitskih držav v Gerovem. Begunci so glasom jugoslovanskih poročil lahko sami odločili o svoji nadaljnji usodi. Nekateri so sklenili, da se vrnejo v domovino, drugi so pa izrazili željo, da gredo naprej v zapadnoevropske države, da od tam emigrirajo preko morja.

Za jugoslovanski državni praznik dne 28. novembra, je bila proglašena amnestija, na podlagi katere je bilo izpuščenih iz zaporov 490 oseb, kot poroča graška „Tagespost“.

Predsednik finske republike Paasikivi je dopolnil 85 let in mu je ob tej priložnosti avstrijski državni predsednik dr. Körner poslal brzojavne čestitke.

Več kot 5000 vernikov se je zbralo na prvi javni avdienci, ki jo je dovolil sv. oče po svojem povratku v Rim. Doslej je namreč bival v svoji letni rezidenci Castel Gandolfo v rimski okolici.

Zaradi nasprotujočih si mnenj niso mogli ustanoviti Zvez. znanstvenega sveta na Dunaju, za katerega je parlament že določil finančna sredstva. Sedaj namerava prosvetni minister dr. Drimmel ta denar uporabiti za nabavo atomskega reaktorja za študijske namene, ki bi naj stal 6,5 milijonov šilingov, a pol milijona šil. pa namerava uporabiti za podpiranje dobre mladinske književnosti.

Ognjeno raketo so vrgli proti poslopju sovjetskega poslanštva v Oslu na Norveškem. Dve šipi sta zaradi tega bili zdrobljeni. Storitve, bilo je pet mladih fantov, je policija zaprla.

Demonstracije proti nastanitvi ameriških vojaških oddelkov, ki so opremljeni z atomskimi topovi, so izbruhnile po več japonskih mestih.

Posvetovalna organizacija za tujerodne begunce v Avstriji bo ustanovljena po vzorcu že obstoječe ustanove za izgnane Nemce (Volksdeutsche) (APA).

Mešani pevski zbor stolnice iz Gradca je imel koncert v Rimu v dvorani tamošnjega radia. Izvajali so skupno z rimskim radijskim orkestrom Franca Schmidta: „Knjižgo s sedmimi pečati“. Koncert je priredil Avstrijski inštitut v Rimu. Posebnost prireditve je v tem, da je omenjeni zbor bil že sredi oktobra v Rimu z namenom, da izvede koncert. Ker so pa ob njegovem prihodu v Večno mesto ravno stopili v stavko vsi orkestri italijanskega radia, je zbor imel tam samo neke vrste generalko, a prvi koncert pa je moral biti preložen. V zboru je tudi nekaj Slovencev in morda se bo kateri izmed njih oglasil in za naše bralce opisal svoje dvakratno romanje v Rim.

Na otoku Cipru znova teče kri in so uporniki pred nekaj dnevi na odprti cesti ustrelili nekega angleškega vojaka. Neke angleške patrulje pa je ustrelila nekega prebivalca otoka, ki se na poziv ni hotel ustavit. V hiši angleškega vrhov. poveljnika maršala Hardinga pa sta eksplodirali dve bombi, vendar je poveljnik bil ob času eksplozije zdoma.

Letošnja vinska letina v Avstriji je bila dobra, vendar nekoliko manjša od lanske. Tako so letos spravili v kleti okrog 1 milijon hektolitrov vinskega mošta, dočim je lanski rekordni pridelek znašal 1 milijon 600 tisoč hl. Letošnje vino je tudi nekoliko bolj kislo od lanskega.

Pričevje nastopa vlade generala Franca v Španiji so se sovjetski diplomati udeležili nekega sprejema na španskem poslanstvu v Parizu.

Dr. Joško Tischler

Politični teden

Po svetu . . .

Eisenhower in Adenauer

Po daljši boleznici sta oba državnik zopet prevzela svoje uradne posle. Med njuno boleznijo se je vršila konferenca zunanjih ministrov v Ženevi, ki pa ni rodila nobenega pozitivnega rezultata. Za ameriško zunanjo politiko je predvsem važno vprašanje kaj ukreniti proti najnovejšim sovjetskim potezam v svetovni politiki, posebno v Aziji in na Bližnjem vzhodu, kjer čaka na rešitev cela vrsta zelo zamotanih vprašanj. To stvar pa zadeva same osnove ameriške politike in bo njih odločitev ozko povezana s sklepom, ki ga bo predsednik napravil o svoji novi kandidaturi za predsedniške volitve prihodnje leto. Če se odloči, da kljub krhkemu zdravju ponovno kandidira, bo po soglasnem računu poznavalcev položaja znova izvoljen in v tem primeru se ameriška zunanja politika ne bo bistveno spremenila.

Kancler Zapadne Nemčije pa je na svojem povratku v Bonn dobil vladno koalicijsko v težavah. Zastopniki FDP (Freie Demokratische Partei) so zahtevali, da po polomu konference v Ženevi začne bonnska vlada direktno razgovore z vzhodnonemško komunistično vlado v Pankowu, kot hočejo Sovjeti.

To bi seveda praktično pomenilo, da bi moglo do kakršnega koli sporazuma na tej osnovi priti le, če se Zapadna Nemčija izloči iz Atlantskega pakta. To je pa cena, ki je Adenauer nikakor ni pripravljen plačati, vsaj v sedanjih razmerah ne.

Sovjetski oblastniki potujejo po širni Indiji, kjer jih povsod zelo slovesno sprejemajo. Bulganin in Hruščev ponujata Indijcem gospodarsko in tehnično sodelovanje v znamenju „aktivne koeksistence“, pa tudi posojila za izgradnjo indijske industrije. Doslej je Amerika že dala Indiji obsežno gospodarsko pomoč, vendar brez tako izrazitih političnih priveskov; Sovjeti pa skušajo te svoje ponudbe predvsem politično izkoristiti. Ali se bodo Indijci pustili speljati na ta spolzki led, je vprašanje in londonska vlada zelo pozorno zasleduje položaj. Gre ne le za ameriške gospodarske interese, ki jih skušajo Sovjeti izpodrinuti, ampak tudi za angleške in je zato razumljivo, da London pri tem ne more ostati ravnodušen.

V Severni Afriki

ima sultan Ben Youssef velike težave

z lastnimi pristaši, ki mislijo, da je s povratkom „njihovega“ sultana prišla ura maščevanja nad Francozi in vsemi drugimi — tudi arabskimi — politični nasprotniki. Vsi sultanovi pozivi za pomirjenje so ostali brez odziva. Teroristični napadi še niso prenehali. Politične in gospodarske težave so velike. Mandat za sestavo vlade je dobil pristaš nacionalistov paša Si Bekkai, ki pa ni izrazil neprijateljstva Francozov. V francoski vojski je prišel do podpolkovnika in je kot francoski častnik v vojni izgubil eno nogo.

Novo predloge za ureditev Posarja

izdeluje sedaj francoska vlada. Po tem načrtu bi naj to področje bilo del Nemčije,

vendar bi s posebnimi določbami bili zaščiteni francoski gospodarski interesi. Dne 18. decembra bodo tam volitve v deželni zbor, kjer bodo predvidoma zmagale stranke, ki se zavzemajo za povratek k Nemčiji, posebno ker bivši ministrski predsednik Hoffmann, ki je bil glavni pobornik evropeizacije Posarja, sploh ni več kandidiral in se je njegova stranka tudi izrekla za priključitev k Nemčiji.

. . . in pri nas v Avstriji

Glede vprašanja cen in plač doslej še niso mogli doseči za obe koalicijski stranki sprejemljive rešitve. OeVP trdi, da

cene niso narasle,

in to dokazuje s kopico statistik in z zamotanimi statistikami. Vendar vse to govorjenje nič ne pomaga, kajti ljudje so na podlagi lastnih izkušenj prišli do prepričanja,

Na nedavnem obisku na Dunaju je zapadnonemški zunanji minister von Brentano imel razgovore s kanclerjem ing. Raabom (AND).

da cene polagoma le rastejo. Delavskih množic se je zato polastil nemir. Da jih sindikalne organizacije pomirijo, so zahtevale zvišanje plač. — Vlada se pa na drugi strani trudi, da zavre porast cen, obenem pa tudi, da ohrani vrednost denarja, kajti vsakemu povišanju plač, kateremu ne odgovarja sorazmerno zvišanje produkcije in posebej dobrin za široko potrošnjo, nujno sledi nov porast cen. Zato pravijo pri OeVP, da medtem ko se finančni minister prof. Kamitz trudi, da bi zavrl naraščanje cen, delavske organizacije s svojimi zahtevami ogrožajo uspeh njegove finančne politike.

Socialisti pa na drugi strani trdijo,

da so cene resnično narasle

in da je pač treba plače prilagoditi novemu stanju. Tudi oni priznavajo, da je treba na vsak način obvarovati stabilnost denarja, vendar iz strankarsko-političnih vidikov ne morejo prepustiti vse slave in vseh zaslug za sedanje sorazmerno ugodno gospodarsko stanje v državi samo finančnemu ministru, ki pripada OeVP. Zato poskušajo dokazati, da je pravzaprav Kamitzova gospodarska

politika povzročila sedanje povišanje in da pač morajo sedaj oni kot zastopniki delovnega ljudstva skrbeti zato, da ne bodo delavci oškodovani.

Vendar vprašanje cen in plač ni čer, ob kateri bi se mogla razbiti ladja vladne koalicije in tako menijo, da bo verjetno prišlo do kake salomonske rešitve, po kateri bo volk sit, koza pa cela.

Tako napovedujejo, da bo dosežen

kompromis glede plač

na naslednji podlagi: Socialisti bodo iz prestižnih in volilnih razlogov vztrajali na zahtevi, da se delavcem izplača enkratna tedenska plača, nameščencem pa ena četrtnina mesečne plače — kot odškodnina za povišanje cen. S tem gospodarstvo ne bo prehudobremenjeno. Pa tudi ta ureditev ne bo splošna — in v tem bodo socialisti popustili zahtevam OeVP — temveč bo izvršitev prepuščena posameznim gospodarskim strokam. To se pravi, v gospodarskih strokah, kjer obstajajo močne delavske organizacije, bodo dosegli to izplačilo v polnem obsegu,

kjer so pa šibkejši, bodo pač dobili manj, ponekod pa morda nič. Tako so nekatera podjetja že pristala na izplačilo, a za državne uradnike pa se že tudi ve, da ne bodo dobili ničesar. Železniške in poštarske delavske organizacije pa so že napovedale stavko za 3. december.

V okviru ukrepov za

ohranitev ravnotežja v gospodarstvu

je finančni minister izdal vrsto novih odredb. Tako bodo v božičnem času oproščene carine tako zvane „kramarije“ (fige, rožiči, orehi itd.), perutnina in druga živila. S tem upajo, da bodo preprečili porast cen. Napovedujejo tudi pociitev sladkorja in margarine.

Tudi novi osnutek za

ureditev avstrijskega radia

je kamen spoteke med obema strankama. Socialistični minister Waldbrunner je izdelal osnutek, ki pa ga je OeVP odklonila. Na splošno ga kritizira, da je preveč centralističen. Pa tudi glede finančne platji vlada spor. Predvideva namreč večje vsote za kritje radijskega proračuna, a finančni minister Kamitz nikakor noče dati več denarja. Noče tudi dovoliti, da bi bila zvišana radijska naročnina, ker bi to končno ne bilo nič drugega kot zvišanje cen, kajti danes ima že skoraj vsakdo radio. Ker ima avstrijski radio itak že precejšnjo izgubo in je zašel v dolgove, bodo nekaj morali ukreniti in bo verjetno potem, ko bo m'no sedanji hrup o povišanih cenah, vendarle prišlo do povišanja radijskih naročin.

Na Koroškem pa vlada veliko

zanimanje za proces „o KELAGU“

ki se vrši v Gradcu. Obtoženih je več oseb, med drugimi dva generalna direktorja električne družbe „KELAG“, da sta poneverila večje vsote družbinega denarja in sicer med drugim dala na stroške družbe popraviti poslopje neke gostilne v Zlanu, kjer je gostilničanka „za ljudi od KELAGA predobro kuhala“, kot je sama izjavila pred sodniki. Posebno so se ljudje čudili, ko so zvedeli, da je eden izmed direktorjev in sicer ing. H. Schatzmayr imel mesečno 73.000 šilingov dohodkov, a drugi, Mirkovič, pa „samo“ 67.000 šilingov na mesec, kar pa je bilo obema še premalo in sta se spuščala v še druge „posle“, s katerimi se sedaj bavi sodišče. Marsikdo se te dni ob prižganju električne luči spomni na oba direktorja, ki stojita pred sodiščem.

SLOVENC

doma in po svetu

GIRAUDOUX V LJUBLJANSKEM MESTNEM GLEDALIŠČU

V ljubljanskem Mestnem gledališču so kot letošnjo tretjo premiero uprizorili igro francoskega pisatelja Jeana Giraudoux-a „Trojanske vojne ne bo“. Je to briljantna komedija tega svojevrstnega pisatelja, ki ga nekateri stavijo med največje dramske pisatelje 20. stoletja, a brez ozira na to odprto vprašanje pa je nedvomno eden izmed najbolj originalnih predstavnikov francoskega duha.

Uprizoritve francoskih avtorjev na slovenskih tleh tistih, ki poznajo поблиže francosko umetnost, nikoli ne zadovoljujejo, kajti prepogosto so prevodi sami preveč „težki“, neokretni in to pripisujejo stoletnemu vplivu nemške kulture na slovensko življenje. Tudi nemške kritike prevodi iz francoščine pogosto ne zadovoljujejo.

Prevod tega Giraudoux-jevega dela je oskrbel Jože Udovič, in uspelo mu je, da v slovenski govornici izrazi vso prefinjeno, iskreno se duhovitost, ironijo in lahkotnost Giraudouxovega sloga, ki kljub svoji lahkotnosti vendar ohrani človeško prisotnost in vsled tega tudi resnično globino.

TREZNI GLASOVI O SLOVENCIH CELO MED ITALIJANI

Tržaški list „Demokracija“ se podrobno bavi s člankom univ. prof. Diega De Castra v znanem turinskem dnevniku „Stampa“ o slovenski manjšini v Italiji.

Diego de Castro je bil nekaj časa politični svetovalec italijanske vlade pri zavezniški vojaški upravi v Trstu. Kritično ocenjuje dosedanje napake in se v glavnem zavzema „za premišljeno in jasno manjšinsko politiko, kot je doslej ni bilo. Pri tem je treba upoštevati psihologijo manjšin, ki je različna od italijanske“.

De Castro ugotavlja: „Manjšinam je treba pomagati, da se označujejo kot take, ne sme se jih ovirati, temveč jim dajati pogum. Zato mora politiko do manjšin obravnavati in zasnovati parlament in ne sme biti prepuščena muham kakega visokega vladnega funkcionarja, ki utegne s svojimi napakami sprožiti velike politične odmeve. To je nauk preteklosti in sedanjosti.“

Pri tem „visokem funkcionarju“ je mišljen sedanji vladni komisar v Trstu Palamara, ki vodi proti slovenski manjšini zelo sovražno in krivično politiko.

Goriški „Katoliški glas“ pa poroča, da je deseta številka revije „Trieste“ posvečena v celoti slovenski manjšini. Je to ugledna revija, ki izhaja v Trstu. Njen urednik je po vrsti obiskal vse vidnejše slovenske predstavnike in verno podal v listu njihova mnenja. Najpomembnejši je članek, ki ga je napisal Giorgio Cesare. „Kat. glas“ ugotavlja, da skuša Cesare „po analizi izjav (slovenskih predstavnikov) priti do nekih skupnih političnih zahtev vseh Slovencev, ki živijo na Tržaškem. To je že zabeležil milanski dnevnik „Corriere della Sera“ dne 1. novembra, ko je zapisal zaključek, da bi v glavnem ne smelo biti težko ustreči nekaterim slovenskim zahtevam. Če bi ta analiza imela za posledico, da bi tudi vlada začela razmišljati o tem, potem bi bil storjen prvi odločilni korak na področju pomirjenja tega vetrovnega kota srednje Evrope.“ zaključuje goriški slovenski list.

In nemško časopisje pri nas v Avstriji?

Beograjska vlada

o Koroški spomenici

Predstavnik jugoslovanskega zunanega ministrstva poslanik Branko Drašković je na redni tiskovni konferenci v zvezi s spomenico, ki so jo koroški Slovenci nedavno poslali državam, ki so podpisale državno pogodbo in v njej razložili svoje stališče glede pravic koroških Slovencev v Avstriji, izjavil na vprašanje nekega novinarja, da gre v tem primeru za aktivno zanimanje določene manjšine, da bi v okviru skupnosti, v kateri živi, izboljšala in ohranila svoje interese in pravice. „Ker je kmalu pričakovati praktično uveljavljanje državne pogodbe,“ je še rekel Drašković, „bi to lahko razumeli kot prizadevanje koroških Slovencev, da bi olajšali sprejem ustreznih odlokov pristojnih oblasti sosednje Avstrije“.

POZOR!

Ni naš namen, da bi podrobneje razpravljali o „soglasnih“ sklepih staršev v Vovbrah, Tinjah ali na Vratih, ki zahtevajo odpravo slovenskega pouka. Predobro so nam poznane razmere posameznih krajev. Če Vračani demonstrirajo proti slovenščini, tedaj samo ugotavljamo, da na šoli na Vratih določb šolske uredbe o dvojezičnem pouku iz leta 1945 praktično niso nikdar izvajali, čeprav je vlada izplačevala doklade za dvojezični pouk.

Tudi v Tinjah razumemo „sklep“ staršev, saj dobro vemo, da je bilo gospodu nadučitelju poverjeno to mesto le pod pogojem, da tekom dveh let položi izpit iz slovenščine. Minila so štiri leta in vlada ali deželni šolski svet še ni zahteval izpolnitve svojega takratnega pogoja.

Predobro se tudi spominjamo prilik pred vojno v Vovbrah, ko se je 75 odstotkov staršev izjavilo za dvojezično šolo in je potem vlada na zahtevo takratnega referenta za šolstvo na Koroškem izvedla novo popisovanje, ki pa je izkazalo menda 81 odstotkov podpisov za nemško šolo! Torej smo v tistem času imeli v isti občini naenkrat kar „156 odstotkov“ prebivalcev. Vse te številke nas nikakor ne prepričajo, ker predobro vemo, kako take številke nastajajo. Tudi v Velikovicu je bilo podobno. Ko so nedavno

starši zborovali in sklepali o isti zadevi, je polovica dvorane kričala in protestirala in druga polovica je molčala, ker se ni hotela izpostaviti napadom osebnega značaja. Nekateri listi pa so pisali, da so starši „soglasno zahtevali“ to in ono . . . !

Če bodo v teh zadevah odločevali le prenapeti kričači, ki sledijo samo svoji strasti narodnega sovraštva, bomo pač imeli v deželi ureditev, ki bo zadovoljevala to peščico fanatikov, a večina prebivalstva bo pa tako ureditev smatrala za krivico, ki bo le razdvajala duhove in zastrupljala tako potrebno sožitje med obema narodoma.

Zato želimo ureditve, ki bo zagotovila nedeljenost dežele ter mir in edinost v državi.

Dvojezične šole v — Ameriki

Država New Mexico, ki je del Združenih držav Amerike, je letos prvič uvedla dvojezičnost v svoje šole. Za otroke z angleškim materinim jezikom je bila sedaj od prvega razreda naprej uvedena španščina kot obvezen predmet, dočim se bodo otroci s španskim materinim jezikom morali odslej od prvega razreda naprej učiti poleg španščine tudi angleščino. Šolske oblasti so mnenja, da se bodo otroci na ta način priučili obeh jezikov, ki sta v deželi v rabi.

CELOVEC

Vsako nedeljo in praznik je v stari bogoslovni cerkvi v Priesterhausgasse nedeljska služba božja ob pol 9. uri.

NOVI PREDSEDNIK TRGOVSKE IN OBRTNE ZBORNICE V CELOVCU

Za novega predsednika Trgovske in obrtne zbornice v Celovcu je bil na zasedanju izvoljen dipl.-inž. g. Werner Pfrimer. Novi predsednik je po rodu Mariborčan.

DOBRLA VES

V Lovankah sta obhajala poroko Pavel in Marija Kert. Pri poročni maši so godli vrli lovanski domači godci pod vodstvom č. g. dr. Cigana, ki se je veliko trudil pri vzgoji domačih godcev. Ženin si je pridobil za ta zbor zasluge in tudi sam je godec. Nevesta je bila pridna cerkvena pevka. Naselila sta se v novi hiši, delo pridnih rok ženina in družine. Ženin je mizar, nevesta šivilja. Naj bi bil z njima blagoslov in mir nazarske družine.

V zadnjem času so se poročili Valerijan Mišic na Brezi in Marta Miklav, p. d. Mežnarjeva v Pribli vasi, Herbert Gros in Helena Dlopst v Sinči vasi, Martin Jaklič in Brigita Podgornik iz Bukovja, Jožef Toplič in Stefanija Jese iz Novega Sela pri Sinči vasi. Julijana Potočnik pa se je poročila z Albertom Husom v Žitari vasi. Vsem novoporočencem želimo obilo božjega blagoslova na novi življenjski poti.

TINJE

Po Vseh svetih se je začel v naši proštiji pouk na kmetijsko gospodarski šoli za fantje. Je to že drugo šolsko leto tega tako potrebnega vzgojnega zavoda za našo kmečko mladino. Zbralo se je zares lepo število fantov z vseh dolin naše lepe dežele, da si tukaj naberejo potrebnega strokovnega znanja za umno in napredno kmetovanje ter da si izpopolnijo in poglobijo svojo splošno življenjsko vzgojo. V nekaj tednih so se med seboj dodobra spoznali in si postali vedra družina mladih podjetnih fantov, ki se med seboj dobro razumejo in si prijateljsko zapujajo. Zaposleni so ves dan, tako da v raznih gospodarskih strokah dobijo najprej teoretičen pouk, potem pa tudi praktične izkušnje pri kmetijskih strojih. Vrstijo se živinoreja, poljedelstvo, sadjarstvo, kemija, računstvo, slovenski in nemški jezik ter drugi koristni predmeti, med katerimi pa seveda ne manjka petja. Kuhinja skrbi za izdatno hrano za želodce, kajti ve se, da prazen „žakelj“ ne stoji pokonci.

Ves učni načrt je tako urejen, da bodo fantje odnesli čimveč koristnega za svoje domove. Tako je bilo mogoče z veliko požrtvovalnostjo in nesebičnostjo tudi s skromnimi sredstvi ustvariti nekaj lepega in naprednega.

Omeniti še tudi moramo, da gradnja ceste od beraškega križa do Tinj dobro napreduje, tako da lahko upravičeno pričakujemo, da bo prihodnjopomlad gotova. Tako bo lepa asfaltirana cesta vezala Celovec s Klopinskiim jezerom in tudi mi Tinjčani ne bomo več žrtve sodobne motorizacije, ampak bomo od nje imeli tudi nekaj koristi.

Pridne roke so že zgrabile za delo

Kratka zgodovina stolpa radiške farne cerkve

V zadnji številki „Našega tednika-Kronike“ smo objavili obširno poročilo o požaru na Radišah, ki je uničil cerkveni stolp in

Po požaru delno porušeni cerkveni stolp na Radišah zvonove. Danes vidite to, kar smo vam zadnjič opisali, tudi na sliki. K temu bi dodali še nekaj zgodovinskih podatkov:

Stolp je bil sezidan ali bolje dozidan leta 1557, torej bo star v dveh letih že 400 let. Kakor pravi ljudsko izročilo, so ga zidali 40 let. To bo verjetno tudi držalo, ker so takrat gradbena dela zelo počasi napredovala. Vrh tega je samo zidovje visoko 25 met-

Pri nas na Koroškem

RADIŠE

Dne 10. nov. je v Kozjem, fara Radiše, umrla dobra, verna in zavedna slovenska mati, **Petkova mama**. Le kratko dobo je bolehal, še ne dolgo poprej je bila še v cerkvi, pa čeprav je farna cerkev oddaljena nad eno uro. Bila je mati 7 otrok, ki jih je lepo vzgojila.

Bila je članica farnih organizacij in mesečno, zlasti ob prvih petkih, prejemala svete zakramente. Bila je dvakrat botra pri farnih zvonovih in prav njej so zadnjič peli farni radiški zvonovi pred strašno nesrečo, ki je Radiše doletela dne 16. novembra, ko je pogorel zvonik. Njen pogreb je bil lep. Ob rojstnem domu so ji zapeli pevci v slo-

okrog. Saj je bila „šefinja“ primicijskih obedov naših najodličnejših č. g. duhovnikov. Zvečer so svate spet počastili cerkveni pevci in zapeli več primernih domačih pesmi. Razpoloženje je bilo med svati tako veselo, da se je celo Štikrov ata, ženinov svak, vrnil domov v St. Jakob šele drugi dan. — Ženin Ludovik Lesjak je zastopnik Narodnega sveta v rožeški občini in se rad udeležuje našega kulturnega življenja. Tako na najlepši način nadaljuje tradicijo svoje družine, ki je bila že za časa njegovega očeta med našimi stebri po svoji vzorni zvestobi Bogu in narodu. Zato mu tudi naš list želi na novi poti obilo božjega blagoslova.

Miklavževanje v Globasnici

Prosvetno življenje je pri nas čez leto počivalo. Sedaj pa hočemo spet pričeti z novimi močmi. Uvod v novo prosvetno sezono bo Katoliško prosvetno društvo napravilo z miklavževanjem. — Do sedaj smo uprizorili vsako leto opereto „Miklavž prihaja“. Letos pa imamo zanimiv in pester spored in sicer bosta v obliki pevskega koncerta nastopila **MESANI IN MOŠKI PEVSKI ZBOR**. Temu bo sledil poseben **MIKLAŽEV PRIZOR**, nato prizor „**MIKLAŽ PRIHAJA**“ in ob koncu bo **SV. MIKLAŽ OBDAROVAL PRIDNE** in to ne glede na male in odrasle, hudobne pa bo izročil parklju, da sprejmejo zaslužno plačilo.

Miklavževa prireditev bo v nedeljo, dne 11. decembra 1955, ob pol 8. uri zvečer v prosvetni dvorani pri šoštarju v GLOBASNICI.

SVEČE V ROŽU

(† Lovrenc Rac)

V nedeljo, 20. novembra, smo spremili na božjo njivo **Lovrenca Raca**, Lojzija v Krajah.

Njegova nenadna smrt nam spet potrjuje, da ne vemo ne ure ne dneva in ne kraja odpoklica v večnost. V petek, 18. novembra, se je rajni na poti iz Kajž v Sveče nenadoma zgrudil in bil tudi takoj mrtev. Odpovedalo je srce. Kljub temu je bil rajni na smrt pripravljen, saj je dan prej prejel sv. zakramente. Ni slutil, da bodo popotniki v večnost.

Rajni je bil znan tesarski mojster. Ko so gradili železniško postajo v Svečah, je pomagal s svojimi delavci brezplačno. Prenovljen Lojzijevo dom je brez gospodarja, žena pa žaluje za možem. Ostala je čisto sama. Naj ji bo tolažba v njeni samotni veri, da smo tudi mi samo popotniki na tej zemlji in da so naš cilj nebesa. Vdovi izrekamo iskreno sožalje.

V Svečah se 22 kandidatov pripravlja na šoferski izpit. Če bo toliko avtomobilov prišlo v našo vas, bo nujno potrebno, da se popravi cesta, ki je ponekod slabša kot kaka poljska pot. Pred volitvami vsaka stranka vse obljubi. Obljube izpolniti pa je pretežko. — Tudi bi bilo potrebno namestiti na ovinkih znamenja (table), ki bi označevala ovinke in da je treba zmanjšati brzino, saj je cesta zelo ozka, ob njej potok in na obeh straneh hiše.

STRUGA PRI KAPLI OB DRAVI

V naši mali vasi se redkokdaj zgodi kaj tako imenitnega, da bi moralo v časopis. Helfarjeva hiša pa je 13. novembra doživela izredno slovesnost — zlato poroko ateja

in mame, dogodek, ki gotovo zasluži, da o njem zve tudi širša javnost.

„Let petdeset sta skupaj preživela, veselje žalost voljno nase vzela. Helfarjeva hiša vedno je slovela, a hotela pridnega je dela...“

Tako je med drugim deklamirala vnukinja in voščila k zlatemu jubileju v imenu otrok, sorodnikov in znancev.

Res lepo število gostov je bilo zbranih, da počastijo častitljivi par. Helfarjev ata je še čvrsta korenina, čeprav je dosegel že 87 let. Še celo na stroje se spravi in tako pomaga sinu pri gospodarstvu. Mama je dopolnila 73 let; po svoji dobroti je znana po celem Spodnjem Rožu. Darovala je življenjske osmim otrokom, sedem jih še živi in vsi si želijo, da bi skrbnega ateja in blago mamo še dolgo imeli med seboj.

Zaradi maminega rahlega zdravja je kapelski župnik č. g. Brandsteter kar na domu opravil cerkvene obrede zlate poroke. S svojo navzočnostjo je zlati par počastil tudi borovski župan. Prvi poročni blagoslov pa je podaril svojemu bratu in svakinji poznejši dekan Stefan Singer, znani cerkveni zgodovinar. Žal, da ga ni bilo pri zlati poroki, gotovo pa bo v nebesih prosil blago slova za Helfarjevo hišo in vse potomce.

Ker je Helfarjeva mama Svečanka, Ruparčeva iz Krajn, so se pevci iz Sveč podali v Kaplo, da svoji nekdanji sovaščanki zapojejo. Saj Helfarjeva mama tako rada poslušala petje. Da je bilo res prijetno pri Helfarju, pa imata zaslugo posebno mlada dva: Stefan in Tildi, ki sta poskrbela za jedajo in pijačo ter tudi drugače skrbno pazita na mamo in ateja.

Dragi Helfarjevi starši, Bog vam daj še mnogo let v zdravju in zadovoljstvu preživeti!

ST. JAKOB — TORONTO

V soboto, 12. nov., sta se v slovenski cerkvi Marije Pomagaj v Toronto v Kanadi poročila Hanzej Štornik in Marija Miklavčič. Nevesta je iz znane družine Tevžeja Miklavčiča iz Gorinčič, ženina pa iz Leš. Poročil ju je torontski župnik č. g. Jakob Kolarič, poročno mašo pa je imel dolgoletni šentjakobski kaplan č. g. Vinko Zaletel, ki se je prav tedaj mudil v Kanadi. Tudi priči sta bili iz šentjakobske fare: g. Toni Rassingier iz Svaten in g. Rasser, ki je bil doma v Lešah, pa je že nad 30 let v Kanadi.

Novoporočenca sta lani prišla v Kanado in v tujini je še mnogo huje „človeku samemu biti“, zato sta oba na vso moč delala, da sta si pripravila gnezdece, njihov rojak g. Rasser pa jima pomaga. G. Toni Rassingier pa je bil ob tej poroki tako navdušen, da je obljubil, da bo Hanzeju in Marici kmalu sledil v srečni zakonski stan.

Ker je Marica in Hanzeju še dolgčas po domačih krajih, zato sta z veseljem prišla gledat Koroško, ki jo je v barvnih slikah kazal njun bivši kaplan g. Vinko Zaletel. Videla sta mnogo slik iz Roža, posebej iz St. Jakoba, videla vse poročne običaje iz St. Jakoba, videla gospodinjstvo šole v St. Petru in njene razstave, tam se je tudi Marica naučila kuhati in šivati, videla Rožco in pastirja Volanjeka na njej, gledala sta igro „Miklova Zlat“ in „Divji lovec“, kjer igra Hanzejev brat Franci in sosedje. Videla pa sta tudi mamico ob zibelki, ko prepeva hčerkici: „Njav čez izaro...“

Želimo novoporočencema, da bosta srečna v zakonu mnogokrat zibala in prepevala in da ne pozabita svoje domovine — prelepe Koroške.

Vse vnete častilce Marijine ter ljubitelje lepe slovenske besede prisrčno vabimo na

MARIJANSKO IN KULTURNO PRIREDITEV,

ki bo na praznik Brezmadežne ob 2. uri pop. pri šolskih sestrah v St. Rupertu pri Velikovcu s sledečim sporedom:

Prvi del: Pred Brezmadežno:

1. Pesem.
2. Marija potuje. (Kratka igra v treh slikah.)
3. Ave Marija. (Pojo fantje Kmetijske šole v Tinjah.)

Drugi del: Poziv mladini:

1. Slomškov večer. (Kratek prizor.)
2. Nastop mladine v novih nošah.
3. Poje moški zbor — fantje Kmetijske šole v Tinjah.

Grozna kuga modernega brezboštva grabi s svojimi ledenimi rokami tudi po nas — mladimi. Omajati hoče naše ideale, zastrupiti našo mladost in nas tako odvrniti od Boga. A ne damo se! Brezmadežna nas čuva in varuje. Pridite, da se znova skupno navdušimo in okrepimo za boj proti zlu — za zmago Brezmadežne.

Na delo za izboljšanje orne zemlje

Orna zemlja je zgornja plast, ki se kaj kmalu izrodi in jo je treba izboljšati. Najbolj primeren čas za to je jesen in zima notri do zgodnje spomladi.

Prvo delo, ki smo ga že opravili, je **globoko oranje ali praha**. Zemlja se mora globoko prezračiti, razdrobiti in zrahljana plast orne zemlje napojiti zimske vlage. V tako pripravljeno zemljo, tudi v suhih poletnih mesecih, zaloga vlage dolgo drži in rastline, katerim ni primanjkovalo potrebne vlage, dado visok pridelek.

Drugo delo je **apnenje**. Apno raztrosimo in, če le mogoče, ga plitvo podorjemo, na travniku pa zabranamo v zemljo. Apnenega prahu iz žganega apna je treba dati na hektar 3000 do 5000 kg in ta količina zadostuje za pet do šest let. Apno je zemlji potrebno, da razkrajja organske snovi (gnoj, steljo itd.). **Potrebno je za tiste zemlje, kjer rastejo kisle trave, in tam, kjer je orna zemlja naplavljena (polja ob Dravi).**

V krajih, kjer imajo doma kamen apnenec, sami žgejo apno in ga v kupčkih na-

silo je zrel že nekoliko prej, a vendar priporočajo, da ostane toliko časa na gnojišču, da se segreje in zopet počasi ohladi. Dobro je tudi, če ga po preteku nekaj tednov še nekoliko potlačimo in pokrijemo z zemljo, da se v njem ohranijo vse za rastlino potrebne hranilne snovi.

Z naravnimi gnojili damo zemlji življenje — bakterije, ki prebavljajo organske snovi, n. pr. steljo in jo spreminjajo v vodi topljivo obliko. Zato je taka orna zemlja ali prst nosilec rodovitnosti. Zaradi tega bi bilo treba gospodarstvo urediti tako, da bi na vsak hektar njiv in travnikov pride-

lali vsaj 10 ton (vagon) dobrega hlevskega gnoja. Le na ta način bi imeli vedno dovolj krme in bi na vsak hektar obdelovalne zemlje lahko redili odraslo živinčce. Zemlja bi dala poleg krme tudi nekoliko stelje (slamo), primanjkljaj bi pa krili s steljo, ki bi jo nagrahili v gozdu. — Za travnike in pašnike je najbolje imeti kompost ali mešanec. (To je kup smeti, plevela plev, listja, blato s ceste itd. Vse skupaj pomešano in nekoliko posipano s apnom, ki pospešuje razpadanje in trohnenje, pa polivamo z gnojnico in straniščnikom. Kup vsaj dvakrat na leto premešamo, da vse skupaj čimprej sprsteni.)

(Nadaljevanje)

Vprašanja Podonavja

Minuli mesec je bilo v Salzburgu zborovanje znanstvenega inštituta za proučevanje vprašanja Podonavja, o katerem je podrobno poročalo dnevno časopisje. Bavili so se pretežno z gospodarskimi problemi, pa tudi politična in manjšinska vprašanja so bila na dnevnem redu. Zborovanju je predsedoval poslanik Teodor Hornbostel, bivši vodilni funkcionar avstrijskega zunanega ministrstva, a predavanja so imeli priznani strokovnjaki in poznavalci razmer.

Univerzitetni profesor dr. Hermann Gross iz Kie-la je obravnaval gospodarsko preobrazbo držav, ki so padle pod sovjetski režim. Pred letom 1945 je večina teh držav previšje svojega gospodarstva, ki je bilo v glavnem agrarno, izvažala v zapadno Evropo, od koder je dobivala v zameno industrijske izdelke. Po zadnji vojni pa so se te države s pomočjo raznih petletnih načrtov močno industrializirale ter se trgovinsko usmerile proti Sovjetski zvezi, ki je danes glavni odjemalec industrijskih izdelkov teh držav. Po drugi strani pa je proizvodnja kmetijskih izdelkov tako padla, da je večina teh držav morala ne le ustaviti svoj izvoz poljedelskih produktov, ampak so jih morale in jih še morajo celo uvažati iz industrijskih dežel zapadne Evrope in iz Južne Amerike, kot na primer Poljska in Romunija, Jugoslavija pa iz Severne Amerike po večini v obliki gospodarske pomoči. Poudaril pa je, da so še dane velike možnosti za povečanje kmetijske proizvodnje v vzhodni Evropi, kajti zaradi zastarelih obdelovalnih metod so hektarski donosi precej pod zapadnoevropskim povprečjem in bi se ga z modernimi obdelovalnimi metodami dalo znatno dvigniti.

Dr. Jure Petričević, po rodu Hrvat, absolvent poljedelske visoke šole v Zürichu, kjer deluje sedaj v študijskem uradu švicarske kmetijske organizacije, je podal podrobno analizo stanja kmetijstva v predvojni in sedanjji Jugoslaviji na podlagi obilnega in temeljito predelanega statističnega materiala Poljedelske in prehranbene organizacije Združenih narodov (FAO) iz l. 1954. Iz primerjalnih tabel med zunajo trgovino teh držav v razdobju 1934/38 in 1953 je razvidno, da je pred vojno Jugoslavija izvažala 177 tisoč ton pšenice, a leta 1953 je morala uvoziti 765 tisoč ton. Madžarska, ki je prej bila eden največjih evropskih izvoznikov pšenice, je pred vojno izvažala 496 tisoč ton, a leta 1953 pa je izvozila 40 tisoč ton, t. j. le eno desetino. Češkoslovaška je pred vojno letno izvažala pribl. 70 tisoč ton, a leta 1953 je morala uvoziti 50 tisoč ton. Avstrija je

bila vedno navezana na uvoz žitaric in pred vojno uvažala okrog 250 tisoč ton, a po vojni se je uvoz dvignil na 810 tisoč ton. Ker se prebivalstvo ni sorazmerno zvišalo, je povečani uvoz znamenje izboljšane življenjskega standarda. Podoben razvoj je opaziti tudi pri koruzi, prašičih in goveji živini. Pri goveji živini ni opaziti pri Jugoslaviji bistvenih razlik, dočim je madžarski izvoz padel od 75 tisoč na 6000 ton. Pač pa je Jugoslaviji uspelo dvigniti izvoz vina, ki ga je pred vojno izvažala 20 tisoč hl, a leta 1953 pa 101 tisoč, to je petkrat več.

Odstop od prisilne kolektivizacije v Jugoslaviji doslej še ni prinesel zaželenih rezultatov. Ozdravljenje kmetijstva je pričakovati le od utrditve samostojnega kmečkemu stanu, modernizacije obdelovalnih načinov, komasacije in tudi od take politične ureditve, ki bo odgovarjala željam narodov.

Univ. prof. dr. Matl je govoril o razmerju med Srbi in Hrvati ter na podlagi jezikovnih elementov ugotovil, da imata oba naroda isti književni jezik, ter je nakazal na mnoge povezave v njihovi zgodovini. Poudaril je, da ureditve miroljubnih odnosov in sodelovanja med narodi v Podonavju ni mogoče doseči brez Srbov, ki tudi spadajo v ta prostor.

Univ. prof. dr. Berger pa je razpravljal o manjšinski zaščiti v okviru Združenih narodov. Uvodoma je poudaril, da je načelo o samoodločbi narodov še razmeroma zelo mlado in da so mnenja o praktični izpeljivosti tega načela zelo deljena. Kljub vsemu pa je to načelo bilo osnova evropske politične ureditve po prvi svetovni vojni in je pričakovati, da bo to načelo obveljalo tudi v bodoče.

Iz tega načela tudi izvira pravica manjšin po posebni zaščiti narodne samobitnosti in mirovne pogodbe leta 1919 so vsebovale celo vrsto določb za zaščito narodnih manjšin po raznih srednjeevropskih državah, vendar te določbe niso nikjer zadovoljile manjšin in jim nudile dejansko zaščito. Tudi v novih razmerah je ostal antagonizem med narodi in v tej zvezi se je načelo demokratične samoodločbe izkazalo kot problematično, kajti po tem je bila upravičena do zaščite le manjšina, ki je želela kot taka ostati. Od strani manjšin so posebno kritizirali to načelo in navajali, da je spričo omenjenih nasprotstev bil v danih okoliščinah manjšinam otežen izraz te volje.

Po ustanovitvi Združenih narodov je bila v okviru komisije za človečanske pravice ustanovljena posebna podkomisija za formulacijo manjšinskih pravic. Ta je izdelala nekaj osnutkov manjšinskih pravic, vendar se je leta bolj nanašal na kolonialne narode, ki ravno v tej dobi na podlagi samoodločbe stremijo po dosegu narodne neodvisnosti. Tozadevna podkomisija je zaradi tehničnih ovir z delom prenehala, vendar vprašanje ostane odprto in ne more ostati omejeno zgolj na kolonialne narode in pustiti brez prave zaščite visoko kulturne narode v Evropi.

„PRAVI LJUDJE, NA PRAVIH MESTIH...“

Prenagla industrializacija v „ljudskih demokracijah“ je prinesla pogosto zmedo v proizvodnjo, ker je manjkalo izvežbanega tehničnega osebja. Iz Poznanja na Poljskem poroča tamošnji list „Kurier Poznanski“ naslednji slučaj:

„Zares svojevrsten položaj pa je odkrila socialna komisija za pregled delovnih mest v železarni „Zawiercie“. Zaradi zastojev v proizvodnji in zaradi neizpolnitve predpisane produkcijskega načrta je bila uvedena preiskava, ki je ugotovila, da je bilo v oddelku za tehnično kontrolo zaposlenih le malo strokovnjakov. Med kontrolorji so bili nič več in nič manj kot trije čevljarji, trije vozniki, trije muzikantje (med njimi en saksofonist), ena bolniška strežnica, ena prodajalka, ena kuharica, ena šivilja, en barvar in en mesar...“

PLAŠČE
za dame, gospode in otroke priporoča
WALCHER
CELOVEC-KLAGENFURT, 10.-Okt. Str.

PROTI NAPLAČILU BLAGO REZERVIRANO

URADNE OBJAVE

Finančno ministrstvo naznanja:
NOVE NAKAZNICE 1956/57 za izplačilo OTROSKIH OKLADIN IN DOPLAČIL K OTROSKIM DOKLADAM

Veljavnost nakaznic za doklade 1954-55 nesamostojnih zaslužkarjev preneha s 31. decembrom 1955. Delojemalci, vpokojenci in rentniki, brezposelni, matere v potrebi in sirote, ki prejemale otroške doklade ali tudi doplačila k otroškim dokladam, morajo po 1. januarju 1956 svojim delodajalcem ali uradom, ki izplačujejo doklade, predložiti nove nakaznice, ki veljajo za leti 1956 in 1957.

Če upravičenci do teh doklad ali tisti, ki jih dobivajo do tega časa ne prejmejo nakaznic za doklade 1956-57, morejo delodajalci ali uradi, ki izplačujejo doklade, te izplačati v januarju in februarju 1956 še na podlagi predloženih nakaznic za doklade 1954-55.

Določila glede pogojev za izplačilo doklad in izdajanje nakaznic za doklade, kakor tudi ostala važna določila zakona o otroških dokladah so zbrana v priročniku „Merkblatt über Kinderbeihilfe und den Ergänzungsbetrag zur Kinderbeihilfe“. Ta priročnik je na razpolago na ogled na vseh občinah, okrajnih glavarstvih, finančnih uradih, delodajalcih in izplačilnih uradih.

Novo šlagerije
V GOSPODARSTVU
POLJEDELSTVU
GOSPODINJSTVU
TEHNIKI dobite najceneje pri
JOHAN LOMŠEK
ST. LIPŠ P. EBERNDORF

Najlepša darila najdete
Božični razstavi
Kärntner Heimatwerk
Koroški narodni izdelki
KLAGENFURT, HERRENGASSE 2

1 Photo Kofler
TAG VILLACH
ENTWICKELN KOPIEREN

KELAG

ELEKTRIZITÄTS A. G.

OSREDNJA UPRAVA CELOVEC
OBRTNI SVET ZA NASTAVLJENCE

Nastavljenec osrednje uprave Celovec so na svojem obratnem zborovanju odločno protestirali proti obdolitvam, ki jih je proti njim g. dipl.-ing. Schatzmayr, dne 25. novembra 1955 iznesel na sodišču ter so pooblastili obratni svet, da podvzame vse potrebne korake za zaščito njihovega ugleda v javnosti in da vloži tožbo.

voziyo po njivi ter pokrijejo z zemljo. V vlažni zemlji se apno počasi ugasi in spremeni v prah, ki ga je treba samo z lopato razmetati in prav plitvo podorati ali vsaj zabranati, da ga v času močnega deževja voda ne odnaša s seboj.

Apnimo zlasti težke zemlje, da se bolj rade drobijo pri obdelovanju ter ostanejo rahle in zračne, kar je zlasti važno za pravičen razvoj korenin in za življenje bakterij v zemlji, ki tudi rabijo zrak za svoje življenje.

Na tretjem mestu pa je gnojenje s hlevskim gnojem, kompostom in podoravanje zelenih rastlin.

Hlevski gnoj ima vse snovi, ki jih rastlina potrebuje za svoje življenje. Samo fosfata je zelo malo v naravnih gnojilih.

Vrednost gnoja v zemlji je odvisna od stelje, živine, kako krmo prebavi, od krme, s katero krmino živino, in od tega, kako je gnoj vložen na gnojišču. Malo je vreden gnoj, ki ni dobro stlačen in se suši na sončnem gnojišču, vsled česar dušik, ki je rastlini toliko potreben za rast, izhlapi v zrak.

Če gnoj stoji v gnojnici, ta izpere precej dušika, ki ostane v gnojnici, a je zato gnoj manj vreden. Gnoj mora dozoreti že na gnojišču, kar traja tri do štiri mesece. Za

— PREPROGE —
— ZAVESNO BLAGO —
— POHISTVENO BLAGO —
PRAUSE
KLAGENFURT, BAHNHOFSTRASS 8

Nemški
HOLDER-DIESEL-TRAKTOR

Vse **POLJEDELSE STROJE**,
ŠTEBILNIKE, PEČI,
PRALNE STROJE

ugodna možnost nakupa!

HANS WERNIG

KMETIJSKI STROJI

KLAGENFURT, Paulitschgasse 13
Telefon 35-02

Primerno božično darilo

Moderni okraski, moderne cvetice, svatovski šopki, parfumerijski predmeti, žepni nožički, strojčki za rezanje las, rožni venčki, britvice, toaletno milo, vsakovrstne krtače, najceneje in ugodno pri

ELGETZ

CELOVEC, Rainerhof, telefon 52-55

Božične jaslvice

v vsako krščansko hišo

Figure za jaslvice, okraski za božično drevesce. Knjige za Božič v bogati izbiri. Seznam knjig (katalog) lahko dobite na željo brezplačno.

KNJIGARNA

Carinthia

CELOVEC — KLAGENFURT
VÖLKERMARKTER RING 25

PODRUŽNICE:

KLAGENFURT, Sternallee 5
KÖTSCHACH v Ziljski dolini
WOLFSBERG v Labotski dolini
ŠT. VID ob GLINI (ST. VEIT a. d. GLAN),
Friesacher Strasse 26

... über eine solche Vielseitigkeit
... über solche Qualitäten
... über solche Preise!

Wir reservieren auf Wunsch gegen Anzahlung jede Ware bis zum 22. Dezember.

In Ruhe auswählen - sinnvoller schenken!

Für Damen:

- MÄNTEL in verschiedenen, neuen Modestoffen 756.-, 630.-, 510.-, 430.-, 250.-, 980.-
Pelzmäntel schon ab 980.-
Duffel-Coat, aus dickem Flausch, in Modefarben, ganz gefüttert 522.-
Pelzgefütterter Wintermäntel aus starkem Homespunne (Pannofixfutter), ab 1590.-
Kleider aus Modestoff schon ab 63.-
Blusen aus Flanell, lange Ärmel 57.-, 46.-, 39.80, 35.-
Kunstseidenblusen, Modestreifen 91.-
Schoßen aus Gabardine 98.-
Schoßen aus Sportstoffen 60.-
Plissé- und Faltenröcke in reichen Sortiment 98.-
Schlafrocke aus buntem Flanell 98.-
Anoraks, Schilhosen, Trainingszüge in reicher Auswahl! 98.-
Kulijacken schon ab 98.-
Reinwooll-Pullover, gestreift 98.-
Wollwesten, einfarbig, verschied. Farben 70.-
Wäschegarnituren aus Ripp 12.50 aus Kunstseide 15.-
Unterkleider 19.70 16.80
Nachthemden aus Flanell 79.80, 59.80, 49.80
Pyjamas aus besten Rhombeng-Flanell 122.-
Perleibchen, sehr preiswert 14.70
Pelzhosen, warm geraut 17.60
Pelzunterröcke, Winterqualität 31.90
Achselchlusshemden 16.80
Lederhandschuhe 64.30
Taschentücher, bestickt, färbig, 1/2 Dtzd. gepackt, per Stück 1.90
Strickhandschuhe, Wolle, färbig 18.-
Büstenhalter, Strumpfgürtel, Taschentücher,

- Schals und Modetücher sowie alle modischen Artikel, vielseitig sortiert!
Lederhandschuhe, gefüttert 68.40
Alle Markenfabrikate (Benger, Frixia, Montfort, Iris u. a.)
Flanelle schon ab 8.80
Sportflanelle, bunt kariert 9.80
Pyjamaflanelle gestreift, durchgewebt 9.90
Schlafrockveloure 18.20
Seidenbarchente 18.20
Kleiderbarchente 13.80
Wolline, knitterarm 12.80
Schürzendrucke, ab 6.80
Trägerschürzen, bunt gemustert, komplett gross, ab 8.-
Sportstoffe, genoppt, 140 cm 39.20
Schiloden, 140 cm 46.80
Kammgarne, ab 68.-
Mantelstoffe, ab 58.-

Strümpfe:

- 83 Sorten. Größere Auswahl als im Spezialgeschäft aber Warenhauspreise!
Kleiner Auszug:
Baumwollripp 13.30, 9.80, 7.80
Baumwollripp, Seide plattiert 25.50, 18.20 16.80
RW-Strümpfe, perlonverstärkt 35.-, 33.80, 27.30
Perlon-Wollstrümpfe, Modefarben 58.70, 52.-
Seidenstrümpfe, neue Farben 15.30 12.60
Perlon-Modestrümpfe 25.50, 19.80, 18.-, 15.-
Doppelperlon, sehr haltbar 27.80, 26.-, 25.-
Doppelpackung Perlonstrümpfe, 2. P.
Markenstrümpfe I. Wahl 40.-
Spitzenqualität Perlon 66 gg fein, I. Wahl Warenhauspreis! 30.-

Für Herren:

- MÄNTEL: 742.-, 672.-, 532.-, 375.-
Original-Himalajamäntel 546.-
Hubertusmäntel 375.-, 288.-
Anzüge aus Sport- und Modestoffen 532.-, 425.-, 280.-, 160.-
Schlager! Kammgarnanzug 378.-
Sakkos 338.-, 250.-, 203.-, 175.-, 140.-
Modehosen, lang, aus Doppelcord oder Schnürsamt 198.-, 130.-
Arbeits-hosen, lang 72.-, 55.-
Schihosen 292.-, 230.-, 197.-, 149.-, 119.-
Lederolmäntel, billig! Jetzt Burschensportmäntel (von 13-15 Jahre) 280.-
Anoraks, Trainingsanzüge, Motorrad- und Lederbekleidung!
Wollwesten, lange Ärmel 165.-, 127.-, 97.50
Schipullover 256.-, 220.-, 176.-
Ia Popelinehemden, einfarbig, mit Reservestoff 91.-, 79.-, 57.30
Ia-Popelinehemden, gemustert, Original Lichtmayer, Sanfor, m. Reservest. 95.-, 88.-, 78.-

- Flanellhemden durchgewebt 35.-
Flanell-Sporthemden, bunt kariert 71.50, 58.50, 44.-, 39.80
Flanell-Nachthemden 77.90, 57.30
Flanell-Pyjamas 150.-, 122.-, 96.-
Popeline-Pyjamas 175.-, 126.-
Unterhosen, lang, aus Pelztrikot 40.50, 35.90
aus Baumwolltrikot und Makko 55.60, 32.40, 27.-
aus Blaubarchent, bis 115 cm 36.40, 30.-
Unterleibchen aus Mako 56.70, 36.90, 31.60
aus Pelztrikot ab 47.-
Alle Markenerzeugnisse (Benger, Dexa, Montfort)
Lederhandschuhe ab 65.-
Baumwollstutzen, ab 9.80
aus Blaubarchent, bis 115 cm 36.40, 26.-
Taschentücher, Binder, Schals, Schirme und alle sonstigen Herren-Modeartikel in reicher Auswahl!

Für Kinder:

- Duffel-Coat-Mäntel 227.-, 202.-
Sportmäntel 198.-, 180.-, 128.-
Hubertusmäntel, ab 135.-
Försterkragen 111.-
Knabenanzügerl, ab 144.-
Knabenhosen, lang, aus Schnürsamt 112.50
Latzhoserl aus Ia-Schnürsamt 78.-
Schilhosen aus Doppelcord 111.-, aus Gabardine oder Melecord 97.-, aus Schitrikot 76.-
aus Loden 62.-
Anoraks aus Ballonseide, alle Farben 148.50, 112.50
Wollpullover, bunt 114.-, 79.30, 48.-
Lederol-Lumberjacks 70.-
Mädchenkleider, 60 cm lang 60.-, 54.-
Knaben-Flanellhemden, bunt kar. 33.-, 26.-
Trainingsanzüge 56.80, 30.-
Trainingshosen 25.70, 15.-
Strumpfhoserl, färbig, ab 19.50
Strümpfe, lang, ab 7.-
Pelztrikohosen, ab 8.90
Seidenpelzhosen, ab 11.70
Knabenpelzhosen, lang, ab 21.90
Mädchen-Wäschegarnituren, ab 20.80

... und alle übrigen Kinder- und Babyartikel in der gewohnten Vielfalt (III. Stock)

Jetzt kaufen! Jedem das Seine bei

Wärmuth - Villach

Hauptplatz 22

AVE-MÖBEL

Doeni kupi, kdor kvaliteto kupi!

Doeni kupi, kdor AVE-Möbel kupi!

AVE-MÖBEL je kvalitetno pohištvo iz največje avstrijske specialne tovarne za spalnice. Tovarna in zaloga: Steinfeld/Drau. - Podružnici: Celovec-Klagenfurt, Getreidegasse 1, Beljak-Villach, Moritschgasse, nasproti Parkhotela.

KINO

CELOVEC-KLAGENFURT STADTTHEATER

2. do 5. 12.: „Solang es hübsche Mädels gibt“, (ni za mladino), barvni film.
6. do 8. 12.: „Verzich mir“.

PRECHTL

Nedelja 4. 12. ob 10. uri dop. in ob 14. uri miklavževa predstava.
2. do 5. 12.: „Ludwig II.“, (barvni film).

VOLKSKINO

2. do 5. 12.: „Ludwig II.“, (barvni film).

PLIBERK

2. do 6. 12.: barvni film „DIE HEILIGE VON FATIMA“.
7. do 8. 12.: „Johannisfeuer“, (ni za mladino).

Če naj bo kaj lepega, potem je to

KLAGENFURT, OBSTPLATZ 2

Črke za portal in „Neon“-razsvetljavo pri Jenoch, Klagenfurt, Herengasse 14.

Vaše božične nakupe

v blagu, perilu in volni si priskrbite pri

L. MAURER

CELOVEC-KLAGENFURT Alter Platz 35

Osi za priklonnike, železna platišča (Felgen), vzmeti, enoosni priklonniki, rabljeno, poceni pri:
Nakup rabljenih avtomobilov. Schrottvertrieb Rumwolf, Klagenfurt, Flatschacher Strasse 18, telefon 37-78.

INGSTE WERKE, Klagenfurt, 10. Oktober-Strasse 4. Električne stvari motorje, inštalacijski material, stroje za kuhinje, umivalne stroje. Izdelek Graz Werdorf.

„PASSAP“

najboljši in najhitrejši stroj na svetu za pletenje, in sicer švicarski kvalitetni izdelki. Pletilna predavanja vsak četrtek pri

Sattler & Co.

KLAGENFURT am Heuplatz

Rad bi kupil pisalni stroj, če bi vedel, katera znamka je najboljša...? O vsem tem vaš najbolje

posvetuje brezplačno BÜROMASCHINEN HAMMER, Klagenfurt, Getreidegasse 5, tel. 57-60. (Imamo 10 različnih znamk.)

FERTALA v Šmohorju

v novi trgovini na HANS-GASSER-PLATZ!

- Flanelaste rjuhe od 29.90
Flanelaste srajce od 39.-
Pisano karirane volnene rute 225.-
Damski plašči po raznih cenah od 225.-

BOŽIČNA DARILA

Ure in nakit prodaja po zelo zmerljivih cenah samo strokovna trgovina K. FRIEDRICH, Klagenfurt, Lidmanskyygasse 3 (Marktplatz).

Torbe in rokavice pri LEDERWAREN

Marketz & Sereinigg KLAGENFURT Paradeiserg. 7 (Burg)

Primerna božična darila

Vseh vrst radio-aparatur, štedilnike, peči, lokalnike, lustre in ves potreben material za inštalacije dobite v domači strokovni trgovini

H. KREUZ KLAGENFURT St.-Ruprecht Strasse 10

ŠIVALNE IN PLETILNE STROJE GRUNDNER

Celovec Wlenerg. 10 POLEG MESTNE CERKVE
SINGER-jevi ŠIVALNI STROJI za gospodinjstvo in obrt v vseh preizkušeni modernih tipih dobavljivi. Na željo pošljemo tudi prospekt. Singer-šivalni stroji, Klagenfurt, Bahnhofstrasse 4a in Villach, Bahnhofstrasse 14.

Zima mraz, a nam topleje, ker nas Schleppe greje

Otvoritveno naznanilo

Nove gradnje in predelave Trgovina s pohištvo - Rosentaler Str. 44

Gradbeno in pohištveno mizarstvo

Felix Matschedulnig

KLAGENFURT, Deutenhoferstrasse 1 (Waisenhauskaserne)

ŠIVALNI STROJI IN BICIKLI

H. Mogg & B. Eysank

BELJAK - VILLACH, GERBERGASSE NR. 3

Primerna božična darila

- Steklo
Porcelan
Keramičke
Priboje
Kuhinjske
potrebščine

STROKOVNA TRGOVINA ZA GOSPODINJSTVO

M. SEHER

KLAGENFURT, BAHNHOFSTRASSE (Verkaufshallen)

Otroški vozički - Moško in damsko perilo - Hubertus plašči za otroke - trgovska hiša

H. THOMASSER

BELJAK - VILLACH, Widmannngasse 33

Gradbeno-galanterijsko- in ornamentno kleparstvo. - Popravila izvršujemo prompt in solidno.

Gottlieb Großnegger

Celovec-Klagenfurt, Villacher Ring 31

Kolesa, motorji, lastna delavnica za stroje, delo solidno in poceni v znani celovski mehanični delavnici.

Gumijaste plašče (Bereifung) vseh vrst za kolesa Zanesljivi odjemalci dobijo tudi na obroke.

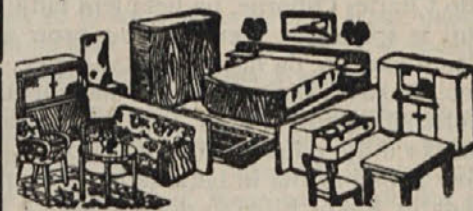
Johann Novak

MEHANIČAR IN KLJUČAVNICAR KLAGENFURT, Feldmarschall-Konrad-Platz 1

Das Haus der guten Möbel

4 Vorteile:

- 1. Riesenauswahl - über 100 Ausstattungen
2. Die besten und billigsten Möbel Österreichs. Hartholzschlafzimmer von S 4400.-
3. Ratenzahlung ohne Aufschlag, ohne Zinsen
4. Zustellung frei Haus mit eigenem Spezialauto.

STADLER-MÖBEL

KLAGENFURT - THEATERGASSE 4